

Nämndemännens riksförbund — NRF

Till
Finansdepartementet
Dnr Fi2020/02978

E-post
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.esa@regeringskansliet.se

Stockholm/Enköping 2021-02-13

Härmed har Nämndemännens riksförbund nöjet att översända:

Remissvar på SOU 2020:40 En gemensam utbildning inom statsförvaltningen

NRF är positiv till Tillitsdelegationens förslag om att en gemensam utbildning inom statsförvaltningen genomförs.

Nämndemännens Riksförbunds (NRF) övergripande strategiska utvecklingsarbete syftar bland annat till att höja nämndemännens kompetens och lekmanastatus. Genom att förbättra, bredda och fördjupa utbildningen av nämndemän kan en gemensam utbildning inom statsförvaltningen bidra till att detta mål uppnås.

NRF ser stora fördelar med att domstolens roll beskrivs i en större kontext och som en del i en större statlig helhet. Utbildningarna leder därför till en gemensam kunskapsgrund och identitet för statliga **uppdragstagare** och anställda. Enligt Tillitsdelegationens rekommendation bör målet med utbildningen vara att deltagarna får sådana kunskaper att de stärker sin kompetens och ges ökad förståelse för de grundläggande normer, rättsprinciper samt regelverk som gäller för statsförvaltningen.

Enligt Tillitsdelegationen skall den föreslagna utbildningen omfatta alla statsanställda. Av Tillitsdelegationens kommittédirektiv framgår att delegationen ska ta fram ett förslag till en gemensam, obligatorisk introduktionsutbildning för statsanställda. Vidare föreslår delegationen att lagen skall gälla för anställda, uppdragstagare och personer som fullgör praktik vid en statlig förvaltningsmyndighet eller en domstol. Med uppdragstagare avses personer som har ett uppdrag som är reglerat i författning.

Uppdragstagare har olika funktioner hos myndigheterna. Enligt Tillitsutredningen finns det **uppdragstagare** som har som funktion att företräda medborgerligt inflytande och att behovet av transparens och insyn tillgodoses. Delegationen exemplifierar och pekar särskilt på nämndemännen i domstolarna, som utan att vara anställd vid myndigheten utför sitt uppdrag och/eller arbete vid en myndighet. Nämndemännen utses till sin tjänstgöring och verkar som uppdragstagare inom domstolarna. Domstolar är statliga myndigheter. Nämndemännen är **uppdragstagare** och innefattas i Tillitsdelegationens förslag till lag avseende "*en gemensam utbildning inom statsförvaltningen*". Nämndemännen ingår därmed också i Tillitsdelegationens direktiv.

Nämndemännens riksförbund — NRF

I landet tjänstgör det idag ca 9 000 nämndemän. En nämndeman väljs för en mandatperiod på fyra år. Antalet tjänstgöringsdagar inom denna period kan variera avsevärt. Ett stort antal nämndemän tjänstgör ca 2-3 dagar per vecka. Andra nämndemän tjänstgör ca 1-2 gånger per månad. Dessutom har brottmål, tvistemål och migrationsmål mm tenderat att bli mer utdragna över tiden (6-9 månader) samt blivit mer komplexa. Sammantaget bedömer NRF att en nämndeman **inte** kan anses arbeta i ringa omfattning.

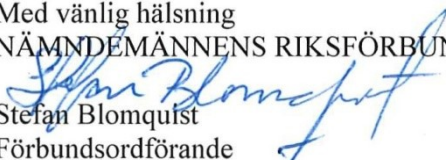
Även ovanstående skäl ger stöd för att nämndemännen bör inbegripas i Tillitsdelegationens förslag.

Utbildningen bör vara *obligatorisk och skyldighet att genomföra* den ska som utgångspunkt avse alla nämndemän som tjänstgör vid domstolarna. En gemensam utbildning medför ökad likvärdighet och känsla av samhörighet inom statens ansvarsområde. NRF anser det i sammanhanget som viktigt att det finns en stark central styrning av olika domstolars utformning av utbildningen som nödvändig. Att enbart lämna över ansvaret för utbildningen till de enskilda domstolarna, anser NRF inte ge en stabil grund för att säkerställa en likvärdig utbildning mellan de olika domstolarna.

Vilket innehåll och vilken utformning utbildningen ska ha för att syftet ska uppnås föreslås inte av delegationen. Tillitsdelegationen föreslår att det är Rådet får utbildning inom statsförvaltningen som ska besluta om innehållet i såväl grundutbildningen som fortbildningen.

NRF finner det som viktigt i sammanhanget framföra, att oavsett vilken myndighet som skall tillhandahålla utbildningen, ges denna myndighet **erforderlig direktiv rätt** till domstolarna så **att en likvärdig utbildning genomförs mellan de olika domstolarna**. Till exempel bör; mål, omfattning, innehåll och syfte vara gemensamt för domstolarna emellan. Dagens utbildningar av nämndemän uppvisar en stor variation, vilket NRF uppfattar som negativt. Avseende grund- och fortsättningsutbildning av nämndemän, måste det självfallet även tillkomma utbildningsdelar som behandlar de nämndemannas specifika frågorna. Den totala utbildningen bör således planeras i olika "block" som flexibelt går att sätta samman beroende på respektive myndighets behov och målgrupp.

Avslutningsvis delar NRF delegationens uppfattning att det är viktigt att statsanställda och uppdragstagare har goda kunskaper om den statliga värdegrunden och de grundläggande rättsprinciper och regelverk som gäller i statsförvaltningen. Det gäller till exempel bestämmelser om offentlighet och sekretess.

Med vänlig hälsning
NÄMNDEMÄNNENS RIKSFÖRBUND

Stefan Blomquist
Förbundsordförande

stefan.blomquist@nmrf.se
070/239 36 00